SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. No. 144. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JULY 31, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 31-го ЛИПНЯ 1990 Ч. 144 РІК XCVII

ДЕПУТАТИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ ВИЙШЛИ З КОМПАРТІЇ

Москва. — В газеті „Известия" з 26-го липня опубліковано повідомлення, що у Верховній Раді УССР відбулися зміни, котрі змушують поставитись серйозно до недавньої заяви Демократичної плятформи в Компартії України про створення нової політичної партії. Про це на сесії Верховної Ради УССР заявив народний депутат України Володимир Філенко.

Враховуючи той факт, що всі засідання сесії Верховної Ради УССР передаються по радіо й телевізії на території України, ця заява своєю політичною значимістю вийшла далеко за рамки буденної інформації, пише кореспондент „Известий" Сергій Цікора. В заяві повідомляється про колективний вихід з Компартії народних депутатів Української ССР — прихильників Демократичної плятформи в КПСС. Під заявою стоять підписи 28 парляментаріїв з Харківської, Донецької, Дніпропетровської, Тернопільської, Сумської, Івано-Франківської, Київської, Кримської, Запорізької, Волинської, Вінницької областей.

В заяві сказано, що за п'ять років перебудови стан погіршився і це є доказом, що КПСС не виправдала надій народу.

„КПСС і на майбутнє залишається не партією, а державною керівною структурою. Партійні комітети продовжують ставити себе над Радами народних депутатів", — пишуть автори заяви і повідомляють, що установчий з'їзд нової партії, яка створюється в республіці на базі Демократичної плятформи в Компартії України, заплянований на листопад 1990 року.

Газета „Радянська Україна" з 8-го липня гостро розкритикувала депутата від Демократичного Бльоку Миколу Поровського, який заявив на сесії Верховної Ради, що треба відновити в силі Четвертий Універсал Української Центральної Ради, який 22-го січня 1918 року проголосив Українську Народну Республіку „самостійною , ні від кого незалежною, вільною суверенною державою українського народу", а також акт проголошення Української держави від 30-го червня 1941 року.

Відбувся мітинґ матерів вояків

Івано-Франківське (УПА, Михайло Зеленчук, ДСУ). — Тут 26-го липня відбувся заплянований мітинґ, який відкрила голова Комітету матерів вояків Марія Дащенко. Першою виступила Марія Парцан, яка була серед чотирьох делеґаток на екстренному всеукраїнському з'їзді комітету в Запоріжжі 14-15-го липня , син якої „захищає" Казахстан. Голова міської філії Союзу Українок Скальська і депутат Обласної Ради Дарія Децик говорили про неможливість продовження служби українських юнаків у імперській армії.

На прохання присутніх виступив представник місцевого гарнізону полковник Катанака. Його жалюгідні спроби „роз'ясніть" політику військового відомства ніто не міг сприйняти серйозно. Але полковник визнав, що йому соромно за те свавілля і жорстокість у Совєтській армії під керівництвом командирів. Недавній солдат Василь Рущак розповів про ті знущання над молодими солдатами, які призводять до трагічних наслідків: самогубств, божевілля та втечі зі зброєю.

Марія Дащенко запропонувала пом'янути хвилиною мовчанки тих вояків, які загинули в Совєтській армії в мирні часи. З хвилюючою промовою виступив 16-річний юнак, член проводу СНУМ Віталій Цапович.

В прийнятій резолюції сказано, що треба негайно створити добровільну українську армію та скоротити термін служби до півтора року. Негайно провести деполітизацію і ввести в військову атрибутику українську національну символіку.

КОМУНІСТИ ДОНБАСУ ВИХОДЯТЬ З КПСС

Донецьке (УПА, М. Муратов). — Тут 18-го липня в приміщенні Донецького Державного Університету з ініціятиви міського партійного клюбу „Демократична плятформа в КПСС" відбулось обговорення результатів XXVIII з'їзду КПСС.

Окрім членів клюбу запрошені були всі бажаючі. Зібралося близько 150 осіб: депутати Міської ради, представники духовенства, представники шахтарського руху „За владу Рад", представники партії соціялістичної орієнтації, член Великої Ради Руху та інші. На зустрічі виступили члени координаційної Ради партійних клюбів міста Донецького Є. Ніколаєв та А. Базилюк, які були делеґатами другої конференції Демократичної плятформи КПСС, що відбулася в Москві 16-17 липня.

Є. Ніколаєв відзначив, що резолюція з'їзду зробила гнітюче враження на демократичні течії в партії. Агресивність, неприйняття демократів прихильниками плятформи ЦК КПСС, засвистування і захлопування були повною несподіванкою для прихильників Демократичної плятформи. Він закликав усіх демократично настроєних комуністів до розриву з КПСС.

А. Базилюк розповів присутнім, що Демократична плятформа КПСС не визнала результати з'їзду і приступає до створення нової партії. Закликає виходити з партії організовано, подаючи заяву та вимагаючи розділу партійного майна , відповідно до кількости вибулих. Отримане майно необхідно передати Радам народних депутатів, оскільки з державної кишені до партійної незаконним шляхом перекачувались мільйони. Представники Демократичної плятформи певні, що в рядах членів КПСС величезний моральний і творчий потенціял, на який можна розраховувати. Присутнім роздали зразки заяв.

Представники Демократичної плятформи КПСС також відповідали на запитання присутніх. На питання, яким чином можна здійснити вибори без участи партійного апарату, відповідь була, що треба боротися парляментськими методами і що в цьому напрямку вже дещо зроблено: в донецькій Міській раді діє група „Демократичний Донецьк". В Ленсоветі і в Моссоветі 50 відсотків депутатів — прихильники Демократичної плятформи КПСС.

Також було сказано, що реєстрація до Демократичної плятформи ще не почалась, але розпочався процес виходу з рядів КПСС, наприклад, в Донецькому фізико-технічному інституті комуністи організовано подають заяви. До вересня плянується провести реєстрацію й також обласні конференції для обрання делеґатів на Всесоюзний з'їзд.

З приводу кількости виходу з КПСС відповідь була, що в Москві вийшли 23,000, а в Донецькому ці дані старанно приховуються. Проте лише катедра філософії Донецького університету вже у цьому місяці вийшла з КПСС і припинила платити членські внески.

В Демократичній плятформі КПСС передбачається сплата членських внесків від 0,5 до 1% ,але за бажанням можна підтримати Демократичну плятформу й більшою сумою, оскільки матеріяльної бази вона покищо не має. Не вироблена також і програма.

Розшукують ще один золотий скарб

Закарпаття. — Тут розійшлась чутка, що недавні політичні в'язні Павло Кампов та Василь Барац надіслали звернення до президента ЗСА Джорджа Буша та президента Чехо-Словаччини Вацлава Гавела, в якому твердять, що 1938 року до ЗСА напередодні гітлерівської окупації з території Чехо-Словаччини був вивезений золотий фонд, що належав народові цієї країни. Автори звернення зазначають, що питання про повернення золота порушувалося 1968 року, під час Празької весни. Уряд ЗСА пообіцяв повернути золото лише після перемоги у Чехо-Словаччині демократії.

„За оцінкою різних країн світу, — пишуть автори звернення, — зараз у Чехо-Словаччині така влада створена і є всі передумови для повернення із ЗСА золота. Ми хочемо звернути увагу президентів на те, що до 1938 року до складу Чехо-Словаччини належала автономна Підкарпатська Русь, сьогоднішня Закарпатська область України. Таким чином, частина золота, що зберігається в ЗСА, є власністю народу Підкарпатської Русі. Цю долю міг би визначити президент Чехо-Словаччини разом з президентом Дж. Бушем та Урядом ЗСА. Зараз у Закарпатті відбувається процес відродження Карпатської республіки, що є першим кроком до народовладдя. Вважаємо за необхідне просити Вас, щоб визначена частина золота — власність народу колишньої Підкарпатської Русі — зберігалась і надалі в ЗСА до того часу, поки там не буде створене справжнє народовладдя"

Ф. Кастро говорить про ненавість ЗСА до Куби

Гавана, Куба. — Кубинський диктатор Фідель Кастро заявив у четвер, 26-го липня, що З'єднані Стейти Америки ведуть систематичну кампанію протів Куби, намагаючись підірвати кубинську комуністичну систему. При тому він особисто накинувся на президента ЗСА Джорджа Буша, який, мовляв, веде, де тільки може, підривні акції проти Куби і „ніколи не забуває нас і нашої системи, яка нам найбільше відповідає", — заявив Кастро в Гавані виголошуючи промову до сотень тисяч кубинців, які зібралися на Площі революції для відзначення річниці комуністичного перевороту.

Кастро також розправився з еспанським соціялістичним урядом, який припинив 2,5-мільйонну допомогу з огляду на конфлікт між Мадридом і Гаваною у справі втікачів (кубинців), які заховались у приміщеннях еспанської амбасади з надією виїхати за кордон. Втікачі попросили еспанський уряд надати їм політичний азиль. Куба домагалася видачі втікачів, а еспанський уряд відмовлявся видати бажаючих еміґрувати в руки державної служби безпеки. Суперечка між Гаваною і Мадридом загострилася до тієї міри, що уряд Еспанії не тільки припинив допомогу у згаданій висоті, але взагалі застановляється над зірванням дипломатичних зв'язків з режимом Ф. Кастра.

У саркастичній відповіді Ф. Кастро запропонував Еспанії і европейським країнам, членам Европейської економічної спільноти, відкрити в Гавані бюра для полагодження еміґраційних справ для тих осіб, які хочуть за всяку ціну еміґрувати з Куби. Амбасади натомість, заявив він, не повинні перетворюватись на „подорожні бюра".

Взагалі, на протязі майже тригодинної промови Кастро ввесь час був в офензиві, заявляючи, що37-му річницю комуністичної революції треба використати для зміцнення кубинської системи. Але в загальному в промові Кастра відчувалася турбота з приводу заповідженого зменшення допомоги для Куби Совєтського Союзу та інших демократичних держав, які, мовляв, скорочують допомогу у зв'язку з „ворожим актом" Вашінґтону проти Куби і її народу. Антикубинські акції ЗСА, заявив Кастро, включають також військові маневри в Караїбському обширі. Він критикував також заяву президента Дж. Буша в Гюстоні на конференції сімох індустріяльних держав, у якій Президент ЗСА виразно і недвозначно говорив про затримку економічної допомоги для СССР, поки він даватиме допомогу комуністичнів Кубі. Вашінґтонські речники, на його думку, були заанґажовані у справу дисидентського руху на Кубі і „облягання" кубинцями західніх амбасад.

Вашінґтон покищо не зайняв офіційного становища до обвинувачень Ф. Кастра, але представник Державного депертаменту заявив, що, починаючи від 1988 року, ЗСА дозволили поселитись 10,000 кубинцям на своїй території.

БІЛОРУСІЯ І МОЛДАВІЯ ПРОГОЛОСИЛИ СУВЕРЕНІТЕТ

Москва. — Згідно з повідомленням Ассошіейтед Пресс, в п'ятницю, 27-го липня, Верховна Рада Білорусії прийняла декларацію незалежности, якою утвердила пріоритет законів республіки над законами СССР. В повідомленні ТАСС сказано, що парлямент Білорусії затвердив право республіки мати власні збройні сили, внутрішні війська та органи державної безпеки й міліції. Затверджено також право Білорусії на самостійну зовнішню політику.

Декларацію після тривалих дебат затверджено переважною більшістю членів республіканського парляменту.

ТАСС також повідомляє, що в четвер, 26-го липня, Верховна Рада Молдавії ратифікувала декларацію незалежности, прийняту в червні цього року. В п'ятницю парлямент Молдавії ухвалив декрет про державну владу, згідно з яким вся повнота влади в республіці належить молдавському народові.

З країн Прибалтики агентства повідомили, що Литва, Латвія і Естонія відмовились від участи в переговорах з Москвою щодо створення нових форм СССР. Всі три країни стремлять до повної незалежности.

НАМАГАЛИСЯ ПЕРЕВЕСТИ ДЕРЖАВНИЙ ПЕРЕВОРОТ В ТРІНІДАДІ

Порт-оф-Спейн, Трінідад — На островах Трінідад і Тобако в Караїбському морі, коло Венесуелі, приблизно 250 заговірників на чолі з колишнім поліційним старшиною мусулманським активістом Абу Бакром, намагалися перевести державний переворот і перебрати владу в країні. Заговірники захопили будинок парляменту і взяли в полон прем'єр-міністра уряду Артура Робинсона та членів його кабінету.

В суботу, 29-го липня національне радіо передало інформацію, що заговірникам не вдалося зформувати новий уряд, не зважаючи на те, що вони мали всі атути для перебрання влади, а зброю і амуніцію вони отримали від Лібії, зглядно лібійського диктатора полковника Муаммара Каддафі. А. Бакр пояснив, що безпосередньою причиною його виступу проти законного уряду були справи економічні, а не політичні. Народ Трінідаду і Тобако живе нижче життєвого рівня, але уряд прем'єра Робинсона не зробив досі нічого, щоб ситуацію поправити. Очевидно, товпа використала непорядки в столиці країни, пограбувала магазини, знищила частину підприємств у пошуках за корисними речами, але вірні урядові військові частини не атакували будинку парляменту, бо заговірники погрозили, що у випадку наступу, вони вистріляють усіх членів уряду.

В загальному, говориться в повідомленні Державного департаменту ЗСА, в Трінідаді і Тобако загинуло біля 40 осіб, а чимало було поранених. Не маючи однак змоги зформувати новий уряд, лідер заговірників поставив вимогу, щоб теперішній уряд прем'єр-міністра А. Робинсона зрезигнував і щоб обрати новий парлямент у всенародному голосуванні.

У повідомленні агентства Ассошіейтед Пресс говориться, що прем'єр-міністер Робинсон погодився з вимогою мусулманів і заявив, що він і члени його кабінету зрезигнують і нові вільні вибори будуть розписані якнайскорше. Після цієї заяви змовники звільнили з полону прем'єра і членів уряду і закінчили облогу будинку парляменту та припинили таким чином свій збройний виступ. Переговори між заговірниками і представниками уряду тривають, але в країні поширюється анархія і на вулицях міст триває хаос, грабунки крадежі, а навіть вбивства.

Американські урядові чинники заявили, що заговірники були вишколені в Лібії і досі вони вважалися одною з найкращих військових одиниць для спеціяльних призначень. Уряд президента Джорджа Буша засудив у принципі виступ мусулманів проти власного уряду і висловив жаль з приводу цього випадку.

У СВІТІ

МИНУЛОГО ТИЖНЯ У Зальцбургу відбулася зустріч президентів чехо-словацького Вацлава Гавела та західньонімецького Ричарда фон Вайзекера з президентом Куртом Вальдгаймом, що загально уважається початком кінця дипломатичної ізоляції президента Австрії. Все ж таки обидва відвідувачі не надто рекламували свої спільні виступи з К. Вальдгаймом, якого обвинувачують, що під час Другої світової війни він був свідомий того, які злочини проти людства виконувала в Юґославії та Греції військова частина, в якій він був одним із підстаршин.

ВПЕРШЕ ВІД КОЛИ ЗАКІНЧИЛАСЯ В'єтнамська війна у квітні 1975 року комуністична влада Камбоджі минулого тижня повернула Урядові ЗСА правдоподібно тлінні останки шістьох американських вояків, які в списках американських військових з'єднань знаходилися під рубрикою „пропавші під час бою без вістки". Уряд Камбоджі заявив у Пном Пень, що кооперуватиме з Урядом ЗСА в майбутньому щоби віднайти всіх „пропавших без вістки".

ПРЕЗИДЕНТ ПІВДЕННОЇ Африки В. Ф. де Клерк зустрівся з Нелсоном Манделою для перевірки закидів поліції, що члени Африканського національного конґресу у спілці з Комуністичною партією Південної Африки змовляються вчинити переворот існуючого уряду. Згідно із поліційними даними, таку спробу підготовляється у випадку коли заплянowані переговори між представниками АНК та уряду Південної Африки не будуть успішними. Не зважаючи на напружену ситуацію, президент Ф.В. де Клерк і Н. Мандела намагаються бути готовими до заплянованої на 6-го серпня офіційної конференції. Н. Мандела натякнув, що його делеґація є говотва до деяких компромісів, а рівночасно заперечив існування будь-якої змови щоби повалити існуючий уряд.

РЕЧНИКИ УРЯДІВ ІЗРАЇЛЯ та Етіопії у Вашінґтоні заявили, що наплив етіопських жидів до Ізраїля повернувся до нормального рівня після цілої серії недавніх випадків, що в результаті залишило тисячі етіопців у скрутному становищі в таборах втікачів. Ізраїль та Етіопія заперечили кружляючі чутки, що уряд Етіопії зумисне припинив видавання дозволів виїзду етіопським жидам, щоби в цей спосіб примусити Ізраїль приспішити постачання зброї етіопському урядові підполковника Менґісту Гайлі Маріям.

ПРЕЗИДЕНТ РОСІЙСЬКОЇ федерації Боріс Єльцин запропонував свій новий плян заохоти збору цьогорічного урожаю для своїх громадян. Першою заохотою є окремі купони на ті продукти щоденного вжитку, яких брак відчувається в цілому СССР та які були б доступні саме тим, що допомагатимуть при зборі урожаю. Другою заохотою є обіцянка свобідного перепродажу будь-якої надвишки зібраного урожаю. Аналітики твердять, що це є найбільш практична розв'язка для цьогорічної ситуації, бо урожай багатий, а рук до збору немає. Тепер не так легко силою заганяти молодь, студентів та робітників на колгоспні поля.

У ЧЕТВЕР, 26-ГО ЛИПНЯ, в Пенмунжан Північна і Південна Кореї повідомили про обмін відвідинами своїх прем'єр-міністрів, які також очолять переговори про злагіднення напруженої ситуації між обидвома частинами цього розділеного півострова. Перша зустріч є заплянована на 4-7-го вересня, як прем'єр-міністер Північної Кореї Йон Гйонґ Мук відбідає Сеул з делеґацією шістьох стажевих представників уряду та військових збройних сил. Прем'єр-міністер Південної Кореї Канґ Янґ Гун відвідає столицю Північної Кореї Пйонґянґ із семичленною делеґацією від 16-го до 19-го жовтня. Обидві сторони також погодились на те, щоби цивільні повітряні лінії мали прямі лети між столицями обидвох країн.

В АМЕРИЦІ

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ, після довготривалих і гострих дискусій проголосила голосами 408 до 18 в четвер, 26-го липня, догану конґресменові Барні Френкові, демократові з Массачусеттс. Палата Репрезентантів дуже рідко займається такими випадками. Ще в 1987 році Френк прилюдно заявив про те, що він — гомосексуаліст, але це не перешкодило йому наступного року бути перевибраним на посаду, яку він займав від 1981 року. Влітку минуло року Б. Френк опинився в центрі скандалу, який дуже рідко трапляється навіть у „місті скандалів" — Вашінґтоні, де посадником міста є алькоголік і наркоман. Вислухавши догану, конґресмен-гомосексуал вибавчився. Він не збирається зрезигнувати, навпаки, він висловив впевненість, що переможе в наступних виборах до Конґресу.

АДМІНІСТРАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА Джорджа Буша передала до Капітолю свій плян зменшення дефіциту федерального бюджету. Минулого тижня Президент тричі зустрічався з лідерами Конґресу для обговорення можливих змін в питаннях видатків та податків. Плян Дж. Буша, підтриманий законодавцями-республіканцями, передбачає зменшення дефіциту на 50 біл. дол. за рахунок введення цілого ряду додаткових податків та обмеження багатьох видатків, серед яких опинилася програма медікер. Республіканці запропонували значно підвищити федеральний податок на продаж алькоголю та зменшити податки на прибутки з перепродажу цінних паперів та нерухомостей. На думку багатьох спеціялістів, це приведе до зросту ділової активности, в наслідок чого зросте державний скарб. Адміністрація вважає, що завдяки плянові за п'ять років скарб зекономить 500 біл. дол. Плян демократів передбачає приблизно таке саме заощадження, однак він базується на збільшенні федеральних податків на окремі категорії осіб з високими прибутками. Конґрес повинен узгіднити з Президентом бюджетове питання до початку нового фіскального року, тобто до 1-го жовтня.

У Львові відбулася перша виставка А. Оленської-Петришин

Джерзі Сиΐі, Н. Дж. — (Ольга Кузьмович). Аркадія Оленська-Петришин приходить завжди до редакції із жменею інформацій та знімок, які допомагають нам писати про неї та її успіхи. Тим разом вона повна вражень із свого перебування у Львові та першої мистецької виставки, яка відбулася там у Національному Музеї Українського Мистецтва у червні. Це була перша виставка української мисткині діяспори і як були нею захоплені мешканці Львова показує збірка вражень із книги гостей, яку нам А. Оленська-Петришин приносить до перегляду. А всі вони такі щирі та теплі, що не можна дивуватися нашій мисткині, коли вона з великим зворушенням розповідає про цю виставку, на якій вона показала у 19 картинах світ кактусів.

Під час відкриття виставки (зліва): М. Майорчук, З. Чекало, голова графічної секції Спілки Художників і А. Оленська-Петришин.

„Чарівний світ! Чарівні пані Аркадії! Дякую Вам за свято, яке подарували Ви львів'янам своєю виставкою", — пише в книзі скульптор Б.С. Романець „Хочеться, щоб наше життя було так прекрасне і квітуче, як Ваша творчість", — пишуть .ри інші відвідувачі виставки. „З радістю побувала у фантастичному мирі кактусів. Мрію побачити більше Ваших робіт", — це хтось із нечітким підписом. „Дякую Вам, пані Аркадіє, за кілька хвилин щастя, які я пережив на Вашій виставці. Тішить що в українському квітнику, крім квітів на полтавських вишивках, чи квітів Катерини Білокур є і цвіт кактусів, такий для нас незвичайно екзотичний, але такий завдяки таланту мисткині-українки, наш", — І. Садовий.

Таких та подібних слів подяки та захоплення знаходимо дуже багато та можемо уявити, яким дорогим цей альбом для А. Оленської-Петришин. Але вона теж дорожить кожним споминном своєї виставки та перебування у Львові, який для виставки перевела Мирослава Майорчук, заступник директора Національного Музею ім. Андрія Новаківського, і її слова були також сповнені радістю та подиву для мисткині і для її творчости. Але в тому була також радість не лише з творчости мисткині, але також із ще одних відвідин заморських українців. „Ви мов птахи, що розлетілись з батьківського гнізда. Все більше повертається наших братів і сестер. Вертається до нас наша кров, наше саме рідне і дороге. Вертаються до нас зі своєю твор-

(Закінчення на стор. 4)

ПРАЗНИК В ҐЛЕН СПЕЙ

Ґлен Спей, Н. Й. — Українська католицька церква св. Володимира влаштовує тут в неділю, 5-го серпня, річний празник. Після Служби Божої, яка триватиме від 9-ої до 10-ої години ранку, пічнеться пікнік - фестин. Приграватиме оркестра Богдана Гірняка. В програмі — виграші, розваги для дітей і старших, несподіванки.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінґтоні (202) 347-UNAW (202) 347-8631 (факс)
Subscription 1 year — $40.00 6 months — $22.00 3 months — $12.00 UNA members 1 year — $15.00 Change of address $1.00 Make check or money order payable to Svoboda
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Культура і політика

19-го липня 1990 року відбулося у маленькому містечку Йорба Лінда у Каліфорнії урочисте відкриття монументальної будівлі — бібліотеки ім. колишнього президента Ричарда Ніксона. Назване містечко — місце його народження, тому він вибрав його на осідок бібліотеки, яку збудовано і влаштовано коштом 21 мільйонів дол., зібраний з приватних пожертв. Відкриття бібліотеки, навіть найбільш величавої у будинку, що подобає на музей, це ніби суто-культурна подія. Але пред'явлена на першій сторінці ,,Ню-Йорк Таймсу" з 20-го липня ц.р. світлина чотирьох республіканських президентів, які прибули туди із своїми дружинами і членами родини, як також факт, що вітала цих достойних гостей 20,000-на маса громадян — це подія із сильним політичним забарвленням. В Америці є куди більше зареєстрованих членів Демократичної партії, як — Республіканської. Демократична партія славиться назвою — ,,партії народу", тоді, коли Республіканську партію називають за першими літерами ,,Старою Великою партією" (ОҐП). Але американські виборці голосують на особу а не на партію. І тому в новітній історії Америки є такі республіканські президенти, як Д.Д. Айзенгавер, Ричард Ніксон, Джералд Форд, Роналд Реґен і Джордж Буш; Дж. Форд — найслабша з-посеред них індивідуальність. Створення цієї ще одної величавої бібліотеки із скарбами для дослідів історикaми, це один причинок до пізнання правдивої Америки. Дехто з нас в Европі думав колись, що ,,в Америці є висока цивілізація, а нема культури". Приїхавши сюди, ми здивовано ствердили, що в кожному місті і містечку є окремі будинки публічних бібліотек і вперше побачили у великих містах такі величаві книгарні, що їх нема в Европі. Маємо теж в Америці феномен, що американські мільйонери не задовольняються можливістю розкішно жити і по-аматорськи займатися якимось ,,габбі", а мають амбіцію служити народові і батьківщині.

На церемонії відкриття бібліотеки промовляв кожний із присутніх колишніх президентів і теперішній мешканець Білого Дому. Ричард Ніксон ствердив навпів з гумором навпів із фаталістичною резиґнацією, що мав ,,успіхи і невдачі". Найкоротше промовляв Дж. Форд. Звітодавець ,,Ню Йорк Таймсу" Р.В. Еппл здогадується, що Форд тому був стриманий, що він, після резиґнації Ніксона з президентури в серпні 1974 року, ставши президентом — помилував Ніксона за всі можливі провини і це ніби спричинило прогру Форда у виборах. Названий кореспондент помиляється. Форд програв вибори, скомпромітувавшись на своїй передвиборчій пресовій конференції, коли заявив, що ,,На Сході Европи нема совєтського верховодства". Це звідомлення ,,Ню Йорк Таймсу" подає багато фактичного матеріялу, але воно писане у неприхильному супроти Ніксона дусі. Названий кореспондент цієї газети раз-у-раз пригадує ,,скандал" так званої Вотерґейтської афери і пригадує, що Ніксон відійшов із Білого дому ,,з ганьбою". Зате промовчує, що Ніксон, як сенатор, впертою кампанією проти комуністичної інфільтрації державного апарату ЗСА доказав, що радник Державного Департаменту і головний дорадник Рузвелта на конференції у Ялті, Альжир Гісс, був на совєтській службі. Гісса арештували і судили, але тому, що справа була ,,передавнена" — він дістав тільки кару п'ять років в'язниці. Сам Ніксон назвав у своїх споминах Вотерґейтську аферу ,,глупотою". Такою була надто велика ревність його, Ніксона, однодумців, які, щоб блеґшити йому перевибір (що не підлягав уже ніякому сумнівові) вламалися до головної квартити Демократичної партії у комплексі будинків у Вашінґтоні ,,Вотерґейт".

Їх приловили на гарячому, а Конґрес потягнув Ніксона до судової відповідальности, т.зв. імпічмент. Ніксон мав звичку записувати на стрічку всі свої розмови, ведені в його кабінеті у Білому Домі. Робив це з думкою, щоби залишити архівальний матеріял майбутнім дослідникам. Його дружина Пет радила йому знищити ці стрічки — він не захотів. На одній із них була його розмова з директором ФБІ, де Ніксон радив не квапитися з виявленням усіх подробиць. Він хотів замазати цю історію і це було проти закону. Але нічого нікому не вкрали, нікого не вбили ні не зранили. Провина Ніксона не була така, щоби його прогнати з Білого Дому. Прогнали його не за Вотерґейт, а з пімсти за виявлення шпигунства Альжира Гісса. Прогнала його неприхильна йому преса — радіо, телевізія, насправжня потуга в Америці.

Усі ці суто політичні, а не культурні події, пригадуються з нагоди останньої події у Каліфорнії. Тепер в усіх американських довідниках наводять заслуги Ніксона, як президента. Своїми книжками і своєю ролею приватного дорадника президентів Реґена і Буша він зреґабілітував себе в очах розумних громадян.

Анатолій Зубков, УНВІС

СИНЬО-ЖОВТИЙ ПРАПОР НАД КИЄВОМ

У вівторок, 24-го липня, та рішенням президії Київської міської ради народних депутатів ,,Про українську національну символіку та її використання у м. Києві" на щоглі міськради столиці України було урочисто піднято синьо-жовтий національний прапор. За цим же рішенням узаконено також як українські національні символи, герб-тризуб та гимн ,,Ще не вмерла Україна".

Проте, ця акція, що безумовно, мала величезну політичну вагу (якщо офіційне визнання національної символіки в столиці республіки рівнозначне фактичному визнанню її в усій Україні!), супроводжувалося драматичними подіями. Річ в тім, що рішення президії міськради, більшість якої складають представники Демократичного Бльоку, було прийняте ще минулої п'ятниці, 20-го липня. Але депутати від комуністичного партапарату, поковані таким поворотом подій, одразу ж гарячково розпочали закулісні маневри, аби зірвати виконання цієї ухвали. Насамперед, штучно створивши відсутність кворуму (один з комуністів-членів президії раптово зник із засідання), партапаратники домагалися того, що остаточне прийняття рішення про національну символіку було перенесено на 24-го липня. Тим часом вже в суботу, 21-го липня терміново скликане бюро Київського міському КПУ ухвалило своє абсолютно протиконституційне і безглузде рішення... не визнавати компетенції міської ради у вирішенні питань національної символіки буцімто ці питання уповноважена розглядати лише Верховна Рада України. Комуністів, вочевидь, аж ніяк не обходило те, що вони грубо зазіхають на права місцевого самоврядування, намагаються безцеремонно втручатися у внутрішні справи міського виконавчого органу, що не дозволяється ніяким політичним партіям і громадським організаціям.

Звичайно, з цього незаконного і просто-таки анекдотичного рішення міському КПУ можна було б тільки посміятися. Але ж воно одразу стало, якщо говорити партійно-бюрократичним терміном, ,,програмою дій" для комуністичних чиновників різних рангів. Упродовж суботи й неділі тривала масована обробка населення через засоби масової інформації і парткому КПУ на підприємствах, залякування киян начебто неминучими конфліктами, ,,посиленням напруженості, розмежуванням людей", мало не кровопролиттям в разі, якщо над Києвом буде піднято сильно-жовтий прапор. Проте, й ці явно провокаційні дії комуністичної верхівки виявилися мильною бульбашкою. Переважна більшість киян з радісною надією чекала вівтірка. Численні спонтанні мітинги й зібрання народу на вулицях і площах міста одностайно висловлювалися на підтримку узаконення української символіки. У всіх районах Києва активно поширювалися листівки Руху, Української республіканської партії та Демократичного Бльоку міської ради з відозвою до населення взяти участь в урочистих заходах 24-го липня: Богослужінні біля Собору св. Софії й освяченні національного прапора, хресному ході з освяченим прапором до Хрещатика і піднятті синьо-жовтого знамена над будинком міської ради.

І тоді, щоб все-таки зірвати історичну акцію демократичних сил, партапарат, наче потопаючий за соломинку, ухопився за свій останній ,,арґумент". У вівторок вранці, коли президія міської ради мала остаточно ухвалити рішення про символіку, в Києві розпочався загальноміський страйк працівників електротранспорту, які вимагали покращення свого кричущого соціяльного становища. Керівники міському КПУ, яким ще напередодні байдужі були проблеми водіїв трамваїв і тролейбусів, як втім і всіх інших робітників, раптом спалахнили ,,батьківською" любов'ю до знедолених ними трудящих.

На засідання президії міської ради в повному складі буквально увірвалися члени бюра міського комітету КПУ на чолі з першим секретарем партійної організації комуністів Києва Анатолієм Корнієнком. Втрутившись у роботу президії, вони зажадали від її членів перервати розгляд питання про національну символіку та інших життєво важливих проблем — зокрема, постачанням міста продуктами харчування, медичного обслуговування тощо. Членам президії було безапеляційно запропоновано негайно залишити засідання і роз'їхатися на транспорти підприємства, щоб уладнати претенсії страйкарів. Розрахунок комуністів був простий — поки депутати-члени президії займатимуться страйком, мине день. А це ж був останній перед депутатськими вакаціями день роботи міської ради, отже, розгляд питання про символіку доведеться перенести ще раз — на невизначений час, принаймні, аж до осені, коли розпочнеться друга сесія Ради.

Але депутати від Демократичного Бльоку не піддалися на провокацію. Вчасно нагодилися народні обранці, які не є членами президії, а також депутати Верховної Ради України Сергій Головатий, Іван Заєць, Олесь Шевченко та інші. Вони й поїхали до страйка-

(Закінчення на стор. 4)

Юрій Р. Рибак

ГОЛЛИВУД ТА ПРОТЕКЦІОНІЗМ

Голливуд у Каліфорнії, який властиво є дистриктом Льос Анджелес, вважають загально у світі столицею фільмової індустрії, до чого перш усього допомогло географічне положення. Тут бо клімат лагідний та сухий, а територію збагачує різноманітний природний краєвид, бо у радіюсі яких 200 миль можна знайти майже кожний рід мальовничого тла, що легко можна використати для накручення фільму, і не мусить спиратись виключно на штучних декораціях у фільмових студіях чи виїздах у далекі простори.

Але що ж має спільного Голливуд із протекціонізмом?... Для кращого зрозуміння співвідношення пригадаймо собі, що протекціонізм у загальному означає ,,сприяння розвиткові крайової промисловости та торговлі з допомогою охоронно-митної системи". Він же є витвором економічної політики даної держави, яка ради охорони існування власних економічних спроможностей втримує контроль над імпортом чужого продукту, що часто буває дешевий і навіть кращої якости. З другого боку експортова країна відчуває це болючо, бо її продукція зустрічається із звуженням світового ринку.

Американська розвагова кінова індустрія, крім продукції фільму та його розподілу, включає між іншим теж телевізійну програму та матеріял для домашнього відео. Одна сотня країн користується фільмами, що їх висвітлюють у кінотеатрах, а телевізійну програму можна знайти на 90-ох міжнародних ринках. У висліді Голливуд — це серйозний бизнес і друге найбільше джерело експорту ЗСА після повітряно-простірного, бо приносить річно коло шість більйона долярів. Ці цифри напевно були б більшими, коли б чужі сили не працювали над обмеженням голливудської експансії.

Ось хоча б тільки для прикладу пригадаймо, що на півдні від Голливуду такі країни як Арґентина та Бразилія впровадили означену квоту чужих фільмів, висвітлюваних у їхніх кінотеатрах, а Колюмбія та Еквадор -радіових програм. На півночі відчувається обмеження зі сторони приязної Канади. Не краще є на сході, де квоту імпорту встановили теж Індія та Південня Корея, а Японія не дає охорони авторському праву награного матеріялу. Австралія знову ж накладає 20 відс. податку на відеокасети. І врешті на захід, себро в Европі не веселіше, бо відчувається тут наявне обмеження розвою для чужинецьких розвагових продуктів. Країни Европейської спільноти постановили, що від 1993 року 51 відс. телевізійної програми мусить бути европейського походження.

Як видно, то протекціонізм зростає, а причину цього пояснюють тим, що мовляв, американський ,,імперіялізм культури" поступово старається свою культуру накидувати кожному народові. Але коли так глибше застановитись над суттю цього імперіялізму культури, то йому властиво бракує політичне відношення імперії до колоній, де колоністам накидають волю зверхника. Тому американці заперечують таке пояснення імперіялізму і вияснюють, що вони ніколи не накидують його, бо кожний, який його сприймає є добровільцем, має вільну волю і право відкинути, коли цього захоче. Американські спостерігачі вважають, що їхній розваговий сектор — це тільки бизнес із наміром поширити вибір товару, а не його обмежування, причому зайвим вважати, що тут йдеться про стремління осягнути ґльобальну однорідність... А коли люди у світі купують ,,Голливуд" то роблять це добровільно, згідно з власним бажанням і рішенням; із цієї самої причини американці купують імпортовані електронічні вироби, фотоапарати, годинники, черевики і автомашини; а обидві групи об'єднує одне — найкраща якість за найкращу ціну!

Уже від довшого часу американська розвагова індустрія пізнала, що єдиним способом втриматися у світовому бизнесі є таки якість товару. Нині найкращі американські фільми, телевізійні програми і відео є такі самі або і кращі від тих, що продукують інші країни. Тому і чужинці зацікавлені у купівлі американських засобів продукції, включно з фірмами та їхньою обстановою. Вони бачать у цього роду інвестиції капіталовклад, що його оправдує позитивне наставлення консумента. І не треба далеко шукати, бо тут вирішує вільний вибір людини. Тут не рішає воля диктатури чи опінія критиків, чи наставлення провідної верстви народу чи погляд університетських вчених. Тут останнє слово має таки пересічна людина без огляду на її стаж, професію, маєтковий стан чи інтелектуальний рівень. Ця людина цінить різноманітність, що саме проявляється у вислові погляду та смаку. І це є якраз більш характеристичне для Америки, ніж для будь-якої іншої країни в світі. Треба, однак, признати, що американський вплив впроваджує нові голоси, які своєю популярністю та життєздатністю загрожують існуванню уже вкорінених монополістів культури даної країни. Вони ж замість прийняти виклик, застрашившись зростаючою конкуренцією, вибирають лінію найменшого опору і причіплають американцям марку ,,імперіялізму". Вони, мимоволі, переходять у табір протекціонізму, щоб рятувати своє надбання.

Чи зможе Америка змінити у свою користь напрям зростаючого протекціонізму, що поширюється? ...Надіємось, що так, бо все на світі можна осягнути, коли серйозно переговорювати та кермуватись здоровим розумом... У тому ж американці дали вже ряд прикладів, що їх записано в історію їхньої економії в минулому.

Степан Яворський

Вісті з Оттави

У червні цього року до Канади приїхав Володимир Яворівський, депутат Верховної Ради УССР і народний депутат СССР, щоб взяти участь в першому всеканадському з'їзді Товариства Прихильників Народного Руху України в Торонто. Рівночасно до Канади прибув член польського сойму у Варшаві посол Володимир Мокрий, професор Яґеллонського університету в Кракові. Обох — Володимира Яворівського і Володимира Мокрого — місцеве Товариство Прихильників Народного Руху України в Оттаві запросило відвідати столицю Канади. 12-го червня ц.р., прибувши до Оттави, Яворівський і Мокрий мали нагоду відвідати деякі урядові інституції і зустрітись з українською громадою.

Володимир Яворівський і Володимир Мокрий відвідали федеральну палату громад під час так званого періоду запитів. Спікер, палати Джон Фрейзер, відзначив їхню присутність в ґалерії для видатних гостей. Того самого дня посол В. Мокрий зустрівся з віцепрем'єр-міністром Канади, Даном Мазанковським, а В. Яворівський зустрівся з послом українського роду Олександром Кіндієм та з послами федерального парляменту Ліберальної і Ново-демократичної партії. Володимир Яворівський також мав інтерв'ю зі знаним журналістом газети ,,Ґлоб енд Мейл" Джефрі Сімпсоном.

Увечері 12-го червня, у приміщенні канадського парляменту, гості з України і Польщі виступили перед численною українською гомадою міста Оттави з доповідями про сучасну ситуацію на Україні. Належить підкреслити, що Володимир Яворівський є надзвичайно ефектовний і цікавий оратор, а його коментарі та описи чорнобильської трагедії зробили потрясаюче враження на присутніх. Зацікавлення публіки виявилося у численних запитах після доповіді, на які В. Яворівський давав щирі і докладні відповіді.

* * *

У суботу, 23-го червня, закінчився реченець ратифікації провінціяльними парляментами так званого ,,Мич Лейк" договору, що його підписали прем'єр-міністер Канади і прем'єр десяти провінцій Канади в 1987 році. Цей договір мав відкрити дорогу, щоб провінція Квебек прийняла офіційну конституцію Канади, яка була затверджена всіми провінціями, крім Квебеку, в 1982 році. Рівночасно, цей договір мав дати провінції Квебек спеціяльний статус, який забезпечував би цій провінції збереження французької мови і культури.

Одначе, два провінційні парляменти, в Манітобі і Новій Фаунляндії, не ратифікували цього договору перед остаточним реченцем 23-го червня ц.р., хоча був сильний натиск з боку федерального уряду. Тим самим цей договір був уневажнений, що сильно підірвало престиж прем'єр-міністра Малруні, який увесь час хвалився тим, що зумів поєднати провінцію Квебек з рештою Канади. Крах ,,Мич Лейк" договору зразу викликав коментарі про те, що провінція Квебек відокремиться від федеральної системи і при найближчій нагоді проголосить самостійність. Лідер Сепаратистської партії Квебеку, Жак Парізо, одверто заявляє, що після наступних провінціяльних виборів, які він сподівається виграти, він проголосить референдум, після якого він очікує, що більшість мешканців провінції голосуватиме за повну незалежність франкомовних канадців.

Українці в Канаді зі зацікавленням слідкують за розвитком подій, пов'язаних із ситуацією у Квебеку. Преса часом порівнює проблему Квебеку з проблемою незалежности України. Хоч, об'єктивно говорячи, франкомовні квебекці користуються мовними і культурними правами і привілеями, про які українці навіть мріяти не можуть. Офіційною мовою в Квебеку виключно є французька мова, і в усіх школах вона має абсолютне першенство. Всі написи на дорогах, торговельних підприємствах та урядових інституціях є лише по-французьки. Іміґранти, які прибувають до провінції Квебек, зобов'язані посилати своїх дітей лише до франкомовних шкіл. Притому, у федеральній системі французька мова має ті самі права, що і англійська і більшість чільних урядовців у федеральному уряді мусять володіти обома офіційними мовами Канади, тобто англійською і французькою. Не дивно, що деякі провідники Народного Руху України висловлювали бажання, щоб українці взорувались на канадській системі, культурного і мовного співжиття між домінантними національними групами держави.

* * *

У неділю, 24-го червня, у приміщенні собору української католицької церкви св. Івана Хрестителя відбулося урочисте відслонення пропам'ятної таблиці з іменами добровільців з оттавської католицької парафії, які зголосилися до військової служби під час Другої світової війни в 1939-1945 роках. Мирон Момрик, архівар державних архівів Канади, виготовив список усіх канадських українців з оттавської округи, які були членами тодішньої парафії і які добровільно вступили до канадського війська в тих роках. 62 добровільці зголосилися до армії, летунства і морської служби з відносно невеликої, та той час, громади.

При відслоненні пропам'ятної таблиці були присутні два генерали канадських повітряних сил ук-

(Закінчення на стор. 3)

Раїса Мороз

УКРАЇНА ЗБЛИЗЬКА

I.

Моя цьогорічна поїздка на Україну співпала з першими трьома тижнями засідань Верховної Ради України нового скликання. Зрозуміло, що усі ці дні свого перебування на Донеччині у невеличкому селищі на ім'я Велика Новосілка я не розлучалася з радіоприймачем, а увечері бігла до сусідів дивитися на сесії в телебаченні. А дивитися було на що. Адже серед депутатів до Верховної Ради було щонайменше з десяток моїх колишніх друзів: гнаних і переслідуваних владою за інакомислення, за патріотизм, більшість з яких провели частину, а часом і половину свого життя за ґратами.

Тепер вони нарешті дістали можливість говорити безпосередньо з народом без фальшивих інтерпретаторів, що десятиліттями привласнювали собі право говорити від імени народу. Цю можливість, зрозуміло, часто врізували, бльокували. Адже переважна більшість Верховної Ради — представники партапарату. Вони, правда, спішно перебудувалися, навчилися під тиском обставин уживати такі гасла як економічна самостійність, суверенітет республіки. Тільки питання: що ж вони під цими словами розуміли. Про це добре сказав на сесії Вячеслав Чорновіл. ,,Ми з ними вкладаємо, казав він, у ті самі слова різні, а то й протилежні значення. Я, наприклад, не можу зрозуміти, що це воно таке: суверенітет у складі федерації. Або що таке економічна самостійність і збереження всесоюзних міністерств. Ось якою ,,самостійністю" і ,,незалежністю" хочуть черговий раз ошукати український народ апаратники, які пройшли вишкіл у брежнєвсько-щербицьких академіях застою і зараз перелицьовуються в перебудовників і вболівальників за народ".

Демократичний Бльок налічував у своїх рядах десь трохи більше чверті усього Верховної Ради. Більшість депутатів цього Бльоку дала Західня Україна, місто Київ; поодинокі прихильники демократії були з Харківщини, Донеччини та з деяких інших міст східніх областей України. Їх, однак, можна було порахувати на пальцях рук. Особливо реакційних депутатів дав Крим, Одеса, Миколаїв та інші південно-східні області. Розклад сил на Сесіях відображував стан політичної активности населення східньої та західньої України. Додаткові спостереження мої над рідним селом на Донеччині доводять, що східні села і містечка ще або сплять або не ймуть віри, що прості люди якось можуть впливати на хід політичних подій.

Отож, у таких умовах, зрозуміло, Демократичний Бльок не міг кардинально впливати на рішення сесії. Але билися хлопці з цього Бльоку як тури. Це були справжні бої за правду, за народ, і це не могло не впливати на загальну атмосферу як у залі Верховної Ради, так і далеко поза її стінами. Я певна, що народ, який слухав сесії Верховної Ради України, не міг залишатися байдужим, отож в політичному пляні справжні обранці народні здобули не абияку перемогу.

Та не зважаючи на нерівні сили, Демократичний Бльок здобув також кілька конкретних перемог. З першого ж дня виникло питання: транслювати чи не транслювати перебіг сесій на площу поруч із Верховною Радою, де щодня збиралися тисячі людей із різних кутків України. Тільки завдяки наполегливим і затятим протестам демократів Верховна Рада змінила своє рішення і сесії транслювалися на площу.

Треба було до речі пережити це видовище на площі: маса жовто-блакитних прапорів, транспаранти з написами ,,Воля Україні", ,,Ганьба КПРС", ,,Хай живе КПРС на Чорнобильській АЕС!" тощо. І скандування в лице партапаратникам: ,,Геть Івашка!", ,,Івашко-Чаушеску!", ,,Геть КПУ!" і подібне. Сила-силенна молоді. Дехто і говорити не вміє по-українському, а все таки говорить, і при тому цупко тримає в руках жовто-блакитний прапор. Чути як група російськомовних жінок обурюється, що не знали і не знають своєї, себто української історії, бо її від українців ховали. Інша група жінок у вишиванках намагається у перервах поміж сесіями співати пісень — по зовнішньому вигляді видно, що приїхали вони із Західньої України. А поміж натовпами людей — міліціонери. І звичайно ж перебрані у цивільне каґебісти. Нікого не зачіпають, тільки сторожко спостерігають. Ось який молодий виліз на підніжок статуї і намагається почепити на неї жовто-блакитний прапор. Міліція стягла і його, і прапора. Але з Богом відпустила.

Посеред площі молоді люди торгують неформальними виданнями. Тут і чепурненька ,,Народна Газета" — орган РУХ-у, тут і маса інших, менших видань з різних кінців України. Більшість видрукована циклькостилем. На одному з них наголовок: ,,Архів у 40-річчя УПА". Купую за карбованця. Невідомо, чий це орган. Газета суцільно складена із програмних документів УПА. Єдине оголошення на останній сторінці газети гласить: ,,Кошти ідуть у фонд спорудження меморіяльного музею генерала УПА Романа Шухевича і в дужках: (УНП) — отже видання Української Національної партії?

За два дні перебування у Києві я нагребла і привезла безборонно до Канади сорок (40!) назв різноманітних неформальних видань українською мовою з різних кінців України і навіть із зрусифікованого, здавалося б, геть начисто Миколаєва. Найбільше, звичайно, із областей Західньої України, де неформальні видання виходять не лише у великих містах, але й у районних центрах. Переважно це органи місцевих філій РУХ-у, колишньої УГС, СНУМ-У та інших партій і відомих тут на Заході неформальних груп і товариств.

Та повернімося до сесії Верховної Ради України. Я слухала все підряд, три тижні, не випускаючи радіоприймача із рук. Тому не можу стриматись, аби не зупинитися на деяких виступах.

Продовження буде.

Прощай, незабутній друже!

В неділю, 17-го червня, на 75-му році життя несподівано відійшов у вічність сл. п. Степан Слюсарчин. Вістка про його смерть приголомшила українську громаду Торонто і околиці. Ще на початку тижня був він на засіданні управи Дому. Виглядав досить добре, а під кінець тижня виїхав за місто, на лоно зеленої весняної природи... Там захворів і заснув на віки. Це — великий удар для родини та для великої української громади,у якій св. п. Степан довгі роки був скромним, але до кінця відданим працівником і провідником.

Сл. п. Степан Слюсарчин народився 10-го листопада 1915 року в с. Ковалівці, Тернопільської области в Україні. Доля, як і багатьом у тих часах, не була ласкавою. Степан вже в молодому віці став сиротою. Закінчивши навчання у початковій школі, він різними способами його безперервно продовжував: читанням книжок, кооперативними курсами, пресою і працею в „Просвіті", молодіжній тоді організації „Луг", кооперативі, а опісля в рядах Юнацтва ОУН. Під час совєтської окупації Степан втратив двох братів Миколу і Павла, які загинули від рук опричників НКВД. В 1943 році він вступив у ряди 1-ої Дивізії УНА. Після закінчення війни Степан опинився в таборах, звідки виїхав до Канади.

Св. п. С. Слюсарчин, одружений, залишив горем оповиту дружину Катерину, сина Мирона, доньку Лінду з родинами та ближчу і дальшу родину в Україні. Українська громада Торонто і околиці втратила прекрасну, скромну і дружню людину, патріота-націоналіста, громадського діяча, активного члена ОУВФ, будівничого і постійного працівника Українського Культурного Центру ім. Т. Шевченка, опікуна Рідної Школи і Курсів Українознавства ім. Т. Шевченка при відділі ЛВУ, якої покійний був довголітнім головою в Етобіко. Він був також активним і впливовим членом Консервативної Партії Канади, де придбав собі і цілій українській громаді визначних прихильників української справи. Всюди, де тільки він був, працював сам, до чого закликав інших, а основним була допомога Україні.

Українська громада Торонто і околиці належно оцінила віддану працю покійного та чисельно прийшла, щоб в останню дорогу його попращати, беручи участь у двох панахидах, що відправлялися в Погребовому Заведенні в днях 18-го і 19-го червня в церкві св. Михаїла в Етобіко. Обі панахиди при співі чоловічого хору зібраного з хористів „Прометей- Бурлака" під диригентурою С. Гарасовського відправляв парох св. Михаїла з Етобіко о. крилошанин Богдан Остапович, який словами співчуття родині і українській громаді підкреслював християнські й національні прикмети спочилого. Труна поринала у квітах від родини, а щирі пожертви на Фонд Оборони України підкреслювали напрямні його життя. Біля труни похилялись чисельні прапори ОУВФ, а труну оповив організаційний прапор Т-ва 1-ої Дивізії УНА. 20-го червня в церкві св. Михаїла відправлялась Заупокійна Служба Божа і Панахида, о. Б. Остапович пращав вже в останнє, підкреслюючи велику втрату для церкви і громади, просив не забувати працю і діла покійного, а найкращим дарунком для нього — це молитва, Служби Божі за упокій його душі. Ще раз похилились прапори і довгий ряд авт відпроваджував сл. п. Степана Слюсарчина на місце вічного відпочинку — Український цвинтар св. Володимира на Оселі „Київ", де на секції Т-ва 1-ої Дивізії УНА, він був похований серед своїх друзів.

Над відкритою могилою покійного прощали: Левко Бабій — від 1-ої Дивізії УНА і ред. Василь Дідюк — від ОУВФ, та УНС, якого покійний був членом.

Далеко від України виросла ще одна могила. Опісля ще відбулась жалобна тризна в Українському Культурному Центрі ім. Шевченка, яку розпочато молитвою о. пароха, а провадив нею близький співробітник покійного в ЛВУ і УКЦ Микола Кошик. Ще промовляли: дир. Володимир Окіпнюк — від ОУН і „Гомону України", мґр Теодосій Буйняк — від ГУ ЛВУ, Микола Кошик — від організацій УВФ в Етобіко, парох о. крилошанин Б. Остапович, Іван Піх — близький родич з Брендфорду, Михайло Дудар — голова УКЦ ім. Т. Шевченка, ред. Василь Дідюк, який поділився споминами від часу, коли пізнав Степана у його рідному с. Ковалівці, праці в організації та підпіллі.

Жалібним „Вічная пам'ять" та молитвою закінчено ці сумні похоронні відправи. Треба також відзначити, що участь у похоронах взяли: Федеральний посол П. Боєр, що спеціяльно приїхав з Оттави, посадник міста Б. Сенклєр з дружиною і кол. голова Метропелітального Торонто Д. Флин з дружиною і сином, та інші члени міської управи Етобіко.

В. Дідюк

УКРАЇНА ПРОБУДЖУЄТЬСЯ! ДОПОМОЖІТЬ ЇЙ ВКЛАДОМ ВАШОЇ ДИВІДЕНДИ У ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

„Дударики" — жайворонковий спів і справжні амбасадори

До Чикаґо прибув хор „Дударик". Поява цих дітей і юнаків, що майже „з маршу" — з автобусів, о год. 2:30 ночі! — співом „Ще не вмерла Україна" внесли свіжий дух та віру в потенційні сили нашого народу і відразу полонили серця. Велика група чикаґців — всі, хто мав забирати їх на нічліги — разом з дітьми (було заплянованo, щоб „дударики" пішли до домів, де є більш-менш їхні ровесники) і представники хору „Сурма" та Т-ва Сприяння Рухові, чекали терпеливо від години 9-ої вечора аж до їх приїзду. Діти трималися знаменито, найменші заплакали гірко тоді, коли здавалося, що їм забракне „дударика" — це діти подружжя Трусевичів, трійка від 4 до 9 років, мали таку пригоду, котра щасливо закінчилася. І один з „дудариків" поїхав з тією вже щасливою трійкою і з їх мамою Марійкою до їхнього дому. Ще був один зворушливий момент тієї ночі: диригент Микола Кацала попросив дозволити їм спати до 10 — 11-ої ...Це було найкоротше пояснення, які бувають тяжкі переїзди. Вони, мабуть, з просоння виходили з автобусів, але цього не було по „дудариках" пізнати, це вже була субота над ранком, а увечері концерт!

Перший концерт відбувся о 7-ій годині вечора 23 червня. Чікаґська громада добре відгукнулась і заля Лейн Тех. заповнилась (майже 2,250 місць). Приємно було бачити багато молоді та дітей.

Перша частина програми релігійного та обрядового характеру, співана величнo, достойно, витворила специфічний, церковний настрій — величезна заля була повна людей. Всі були захоплені мистецьким виконанням перлин української духовно-релігійної скарбниці.

В другій частині програми зміна характеру пісень змінила і настрій залі: молодь і діти реаґували своїми способами: тривалі оплески змішалися з голосними виявами подиву.

Концерт попередили офіційні привіти: Осипа Литвинишина, голови хору „Сурма", який разом з Т-ом Сприяння Рухові „спонзорували" приїзд „дудариків, привіти: губернатора Джеймса Томпсона відчитав Лев Казанівський, від посадника міста Ричарда Дейлі передав представник Ґутеріез. Хлібом і сіллю вітали представники молодіжних ансамблів „України" і „Громовиці", квітами хори Чикаґо, а Іванна Ґорчинська від Т-ва Сприяння Рухові звернулася цитатою з „Оди до пісні": „Пісне, розправ свої могутні крила!" Це припало дуже до серця маестрові Кацалі й він просив текст „Оди". Були ще подарунки від „Дударика" для губернатора та посадника і вручення різьбленої булави голові хору „Сурма".

Кінцева частина концерту підносила „температуру" захоплення до небувалого — заля стоячи передавала свій подив, радість, піднесення. Слідкуючи за реакцією глядачів, можна сказати, що все сподобалося: їхнє мистецьке виконання й знаменито дібрана програма й вони самі! — їхня свіжість, їхній український дух. Щодо оцінок — їх вже багато, дуже професійних, в нашій пресі. Цікаво навести одну з раніших: „Спів сповнений чимсь захоплюючим, прекрасним, у їх співі (хлопчиків) чистота голосів, хвилюючий тембр, мякість і ніжність виконання". І ще: „Дударик" несе народові його культуру, частково забуту і здеформовану, але таку глибоку і чисту в своїй основі. „Дударик" б'є в дзвони пам'яті,щоб не забули ми свого коріння, не цурались свого. Юні співаки ростуть патріотами".

„Дударики" виходять з катедри свв. Володимира і Ольги в Чикаґо.

Їхнє мистецтво виявилось ще кращим, ще повнішим в час другого концерту в катедрі св. о. Миколая 24 червня, де прекрасна акустика допомогла відчути всю красу сопілкового звуку їх голосів. Тут позначився і патріотизм „Дударикiв" — дохід з концерту був призначений на Фонд Дітям Чорнобиля. І не тільки в тому виявлявся патріотизм: цікаві були з ними розмови, для прикладу питання: „Яке враження робить на вас українська мова на вулицях Чикаґо?" — „Так, це дуже приємно, але зважте, у Львові не тільки мова, але вулиці наші!" Або — „Чи вам тут подобається?". Так, але не настільки, щоб залишатися. Хто буде робити роботу там за нас?" В тих розмовах, своєю поведінкою, вони репрезентували те, чого більшість прагне: патріотичної, культурної, освіченої молоді. В тому велика і додаткова заслуга диригента і педагогів, що не тільки вчать пізнавати техніку доброго співу, але й виховують. В цьому допомагає й внутрішня організація, де старші члени капелі, які перейшли всі етапи — від найменших до дорослого віку, маючи особистий досвід і розуміння, допомагають виховувати на рівні педагогів.

Після концеру в катедрі відбулася прощальна вечеря в залі свв. Володимира й Ольги. „Дударики" їздили оглядати Чикаґо, їздили по озері Мишиґен, чим захоплювалися. І тут, в час вечері були свобідні, пустували, м. ін. свою вдячність „виливали", записуючи всі подяки на бальончиках, якими вдекоровані були столи. Було багато сердечних, взаємних слів, О. Гарасовська від жінок обдарувала „дудариків" дарунками. Найбільш цікавим і вартісними були щирі сльози на прощання й виміна адрес між молоддю. Найбільш зворушливим і піднеслим були прощання в понеділок ранком — прибули до автобусів багато людей, родин, де ночували, та багато молоді й дітей.

Після концерту — смачна вечеря.

Ірина Камінська

Загальні збори Товариства „Самопоміч" в Ню Йорку

Річні загальні збори Товариства „Самопоміч" відділ в Ню Йорку відбулись при чисельній участи членів в діловій атмосфері і активній дискусії.

Предсідником зборів був обраний Іван Винник, голова Централі, секретарем — Любомир Гуменяка. Іван Винник відкрив збори, привітав присутніх коротким вступним словом і відчитав порядок дня. Після затвердження номінаційної комісії перший звітував уступаючий голова Михайло Юзенів. Звіт голови був детально опрацьований і виказав присутнім обширну діяльність відділу.

В основному, праця концентрувалася в ділянці суспільної опіки старших і потребуючих членів та громадян Ню Йорку, а також нашим поселенцям в різних країнах. Тепер вся увага звернена на допомогу Україні, яка потребує негайної допомоги. Це завдання буде покладене новій Управі. Відділ спонзорує Школу Українознавства і приділяє цій ділянці велику увагу. Фінансує вдержання Школи у великій мірі Кредитівка „Самопоміч", адміністрацію Школи веде Михайло Савицький.

Вислано 110 пакунків на суму майже 4.000 дол. до Південної Америки, 17 — до Польщі, грошеві допомоги — виховним Інститутам в Бразилії. Після відходу Б. Ластовецького в домівці постійно працює з допомогою Кредитівки працівниця Оксана Лопатинська і під її доглядом і відданою працею розвивається успішно суспільна опіка: допомога старшим громадянам, хворим, а також нашим гостям з України, які потребують поради і допомоги. Існує гарна співпраця зі секцією старшого громадянства (сеньйорів), яка розвинула і посилила свою діяльність вже за головування М. Шпонтака, а тепер завдяки активному і ідейному головуванню Ліди Савойки.

Відділ Товариства „Самопоміч" є членом Об'єднання Комітету Українських Організацій та старається співпрацювати в гармонії з іншими організаціями.

Імпрезова референтка — Наталія Білоус поінформувала збори про свою ділянку праці. На протязі року лікарі виголосили доповіді в домівці нашими лікарями — д-р Рогозинський, д-р Осінчук, д-р Трухлий, американець д-р Р. Рубшен. Було влаштовано декілька імпрез в домівці для розваги з перекускою. Однією найбільш улюбленою була „День подяки", яка з огляду на велику участь людей відбувається в Українському Народному Домі. Цю гарну традиційну імпрезу яку ми перебрали від американського народу повністю фінансує Кредитівка „Самопоміч". Кредитівка „Самопоміч" втішається великою популярністю.

Справді гарні висліди праці виявила фінансова ділянка: приходи каси — 11.692 дол., витрати — 10.842 дол., з чого видно, що Відділ щедро допомагав потребуючим.

Від 1989 року суспільна опіка розподіляє потребуючим членам харчові приділи Федеральної влади і тут велику роботу роблять члени Управи: М. Заліпський, М. Ганущак, М. Шепарович, Ю. Штогрин, С. Секрета.

Обширний звіт з праці Школи Українознавства „Самопоміч" відчитала директорка Школи Ольга Кекіш. В цьому році Школа нараховувала 136 учнів, 45 — в старших клясах, 66 — в молодших і 25 дітей — у світличчі. Навчання відбувається згідно з пляном праці. Школа має свій хор; який веде вчителька М. Олинець. Загальний вчительський склад — 20 осіб. Діловo працює Батьківський Комітет у співпраці з учителями. Рік 1989 був присвячений „Рокові Української Мови" з відповідними імпрезами. Ці імпрези були підготовані з великою увагою. Школа втримує тісний зв'язок з батьками в формі конференцій і зустрічей.

Незвичайно гарно відбулося закінчення 1989 навчального року тому, що це був „Рік Української Мови" і Школа „Самопоміч" відзначала своє 40-річчя.

В дальшому порядку дня затверджена Контрольна комісія в складі: голова І. Яремчук, члени Т.Шевчук і Ю. Костів відчитав звіт Контрольної комісії в якому підкреслила бездоганне ведення книг. Після уділення абсолюторії уступаючій Управі відділу відчитано новий список нової управи на 1990-91 рік.

Склад нової Управи Товариства „Самопоміч" на 1990-91 рік: голова Михайло Юзенів, почесний голова Богдан Ластовецький, містоголова Іван Яремчук, кореспонденційна секретарка Оксана Лопатинська, протокольна секретарка Л. Гуменюк, адміністратор Школи Українознавства М. Савицький, господар і бібліотекар Ю. Костів, Ю. Штогрин, суспільна опіка М. Заліпський, С. Секрета, М. Шепарович, М. Ганущак, Ю. Штогрин, імпрезова Наталія Білоус, фінансова С. Петрик, культосвітня і пресова Анна Ґелетей. Контрольна комісія голова Ярослав Оберишин, члени П. Дармограй, Т. Шевчук, товариський суд Іван Сєрант, С. Чума, І. Левевець.

Підсумовуючи діловий перебіг зборів і звіти поодиноких членів Управи, треба признати, що Відділ зробив велику працю й виправдав себе. Недоліки завжди були і будуть, на них ми вчимося. Товариство „Самопоміч" в Ню Йорку перевело велику і потрібну громадську роботу у ділянці суспільної опіки для потребуючих, а також українського шкільництва. Треба, особливо підкреслити велике зрозуміння до потреб громади на полі суспільно-культурного та національного розвитку нашої Кредитової Кооперативи „Самопоміч" і її готовности де треба допомогти. Без її фінансової допомоги було б важко вдержати Школи Українознавства „Самопоміч", продовжувати успішно працю суспільної опіки.

За-Тей

Вісті...

(Закінчення зі стор. 2)

раїнського роду. Генерал Осип Романов був пільотом Другої світової війни, а опісля дослужився до ранґи генерала бриґади. Він коротко сказав про участь українських канадців у Другій світовій війні. Понад 40,000 добровільців українського роду зголосилося до служби в канадських збройних силах, що становило надзвичайно високий відсоток загального числа канадців українського походження. Генерал Романов представив присутнім другого генерала повітряних сил Канади, Ізидора Поповича, який недавно отримав цю генеральську ранґу. Генерал Попович народився в Берліні в 1944 році. Його батько походив з Тернопільщини, а мати з Полтавщини. Генерал Попович прекрасно володіє українською мовою і, будучи студентом, він брав активну участь в українському студентському русі. Його дружина Даня, з дому Криса, донедавна була управителькою української вечірньої школи в Оттаві. Генерал Попович назначений комендантом військової повітряної округи в місті Вінніпеґу, куди він незабаром переїде. Варто згадати, що, крім вищезгаданих генералів українського походження в канадських збройних силах, є ще два офіцери цієї самої ранґи, а саме генерал сухопутніх військ Степан Андруник та адмірал Роберт Янов.

* * *

У понеділок, 25-го червня, на ширших сходинах оттавського відділу Товариства Прихильників Народного Руху України за Перебудову, на якому голова місцевого відділу товариства д-р Юлія Войчишин дала звіт про всеканадський з'їзд цього ж Товариства, несподівано виступив ще один гість з України, а саме Петро Арсенич, член обласної ради депутатів Івано-Франківської области. Він також є старшим науковим працівником крайознавчого музею в Івано-Франківському, членом головної ради Народного Руху України і активним членом Товариства Української Мови ім. Тараса Шевченка. Петро Арсенич теж є одним з основоположників товариства „Меморіял". Перебуваючи в Оттаві, Петро Арсенич збирав інформації в архівах Карлтонського університету і в державних архівах Канади про визначних культурних і політичних діячів Івано-Франківщини. В четвер, 28-го червня, він цікаво доповідав про сучасні події в Івано-Франківській області.

* * *

У понеділок, 2-го липня ц.р. Оттаву відвідав Дмитро Павличко, український поет, народний депутат Верховної Ради УССР, народний депутат СССР, голова Товариства Української Мови ім. Тараса Шевченка та видатний діяч Народного Руху України за Перебудову. Недавно він був обраний головою постійної комісії Верховної Ради УССР для закордонних справ. Того ж дня по полудні депутат Д. Павличко зустрівся з генеральним губернатором Канади, Романом Гнатишином, і при тій нагоді запросив його приїхати на Україну.

Наступного дня Д. Павличко говорив з головою східньоевропейського відділу міністерства зовнішніх справ Канади, а увечері того ж дня, у залі канадського федерального сенату він зустрівся з Прихильниками Народного Руху України за Перебудову. Він дав цікаву доповідь про найновіші події на Україні та про працю Народної Ради всередині Верховної Ради УССР.

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Приятелями, що в п'ятницю, 20-го липня 1990 р. упокоїлася у Бозі прийнявши Найсвятіші Тайни, після довгої недуги

наша Найдорожча
МАМА, БАБЦЯ І ТЕТА

бл. п.

Вікторія Маковська

(з дому Маркевич)

нар. 10-го листопада 1898 р., у селі Кострижівка, на Буковині. Покійна була учасницею Визвольних Змагань і вдовою по Орестові Маковському, поручникові УГА.

ПАРАСТАС у п'ятницю, 27-го липня 1990 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Насевича у Філядельфії, Па.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в суботу, 28-го липня 1990 р. о год. 10-ій рано з церкви Христа Царя у Філядельфії на цвинтар св. Марії на Факс Чейс, Па.

Залишені в смутку:
доньки —
МИРОСЛАВА ПАЛАДІЙ з мужем БОРИСОМ і сином ЮРІЄМ
АНІЗІЯ МІРЧУК з мужем ПЕТРОМ і синами ЯРЕМОЮ, о. РОМАНОМ і ІГОРЕМ
та ближча і дальша рідня в Україні та Америці

Замість квітів просимо складати пожертви на добродійні цілі в Бразилії та Україні.

МАТУРА 1990 РОКУ

На Оселі „Київ" у приміщенні Осередку Української Культури ім. св. Володимира біля Оквилу, Онтаріо, під патронатом Шкільної Ради КУК в Торонто відбувся 5-го травня ц. р. другий з черги загальний матуральний бенкет і забава для випускників курсів українознавства Торонто.

В цьому році участь у бенкеті й забаві взяли такі курси українознавства: ім. Івана Франка — директор д-р Євген Рослицький з Лондону, 3 випускники, ім. Тараса Шевченка — директор Василь Дідюк, 6 випускників, ім. Івана Котляревського — директор Катерина Сенцьо, 11 випускників, ім. Цьопи Паліїв — директор Таня Онищук, 16 випускників.

Матуральний бенкет і баль на спільних засіданнях Шкільної Ради і з її членами приготовляв діловий комітет під проводом Л. Шкляр і У. Паттен, який під кожним оглядом випав добре. Гарну, модерну залю заповнили випускники, їхні родичі, гості, представники церковних і світських організацій на чолі з головою відділу Конгресу Комітету Українців Канади інж. Ярославом Соколиком, духовенством, учителями та численною молоддю.

Програмою проводив Віктор Кошарний, який під звуки маршу оркестри „Гуцули" витав 36 матурантів з їхніми ескортами, що по виклику їхніх імен займали приготовлені їм місця за гарно прибраними столами під рясні оплески учасників. Молитву провів і благословив „Божі дари" митр. прот. Петро Бублик.

По вечері В. Кошарний представив головний стіл, за яким засіли о. митр. прот. П. Бублик, о. крилошанин Іван Ващук, директори шкіл і голова Шкільної Ради — ініціятор спільних матуральних бенкетів та поширення українського шкільництва Люба Зарасська, яка відкрила програму, вітаючи учасників, матурантів, священиків, батьків, а зокрема учителів, які так багато в наших обставинах мусіли докладати праці й труду, щоб довести закінчення навчання до успішних іспитів. Вітаючи випускників з успіхом, закликала їх і далі не забувати вивчення своєї історії, мови, культури та включатися до суспільно-громадської праці, зокрема тепер, коли знання нашої молоді можуть бути дуже потрібними для України.

Гарне за змістом, у легкій гумористичній формі „Слово до матурантів" прочитав кол. матурант, тепер адвокат Віктор Ліщина. Він приглядає собі і матурантам колишні „тяжкі часи", коли в суботу раненько він і вони мусіли вставати та спішити до української школи, часто думаючи: „навіщо вона мені потрібна?" А скільки до того було нарікань... Але вартість цього він пізнав тепер, коли сам відвідав Україну. Закликав випускників, щоб вони і надалі не занедбували йти в українське життя, бо українцям тут і там, в Україні, можуть бути дуже потрібними. „Консулят, що відкривається в Києві, буде вас потребувати, а поїхавши туди, будете не тільки потрібними, але будете почуватися, як у себе вдома!", — закінчив В. Ліщина, а матуранти на знак згоди нагородили його рясними оплесками.

Після цього окремі директори шкіл, гратулюючи своїм випускникам і бажаючи їм всього найкращого у їхньому житті, заохочували до дальшої науки з девізою „І чужому научайтесь, й свого не цурайтесь"! Вони закликали набуті знання в українській школі використовувати у праці для свого народу.

Опісля наступило роздання матуральних дипломів, які вручали в асисті учителів окремих шкіл директори. Це була найкраща і дещо зворушуюча частина цілої програми. Були квіти, подяка родичам, учителям, прощання зі своїми шкільними друзями, які розходяться, взаємні подарунки і поцілунки. Раділи матуранти, їхні батьки і приятелі, всьому вдоволено приглядались учителі, а численні оплески учасників створювали чудовий настрій радости й вдоволення. Не забули своїх матурантів кредитівки „Союз", „Будучність", „Кредитова Спілка „Український Народний Союз, даруючи їм пам'яткові подарунки у формі ощадностевих книжечок і чеків, а учасники спонтанно відспівали градуантам „Многая літа".

Прощальні слова матурантів з учителями, своїми молодшими друзями та подякою для родичів склали: Мар'янка Балагура із школи Т. Шевченка, Юрій Педенко (школа І. Котляревського) та Степан Паттен (школа Цьопи Паліїв). На закінчення програми матуранти при акомпаніяменті оркестри відспівали „Гавдеамус Ігітур", а о. крилошанин Іван Ващук коротким словом до матурантів і молитвою благословив їх на щасливу путь дальшого життя. Господар програми подякував учасникам за участь, діловому підготовчому комітетові, виконавцям програми, доповідачам Любі Зарасці; Вікторові Ліщині, директорам, священикам і, зокрема, батькам, які протягом довгого часу докладали всіх старань, щоб їхні діти у власному житті і кар'єрі та в українській спільноті знайшли своє місце, а в чужому оточенні своє „Я".

Після офіційної частини у великій залі понеслася легенька музика вальса, на яку напевно нетерпеливо очікували матуранти. Перший танець належав батькам, другий ескортам, а відтак закрутилась ціла заля і почалась спільна забава...

Надворі була чудова весняна погода, повівав легенький вітрець, на небі світив місяць, „змагаючись" через великі вікна залі з кольоровими світлами освіченої залі, у якій панував чудовий настрій взаємного задоволення батьків, матурантів, а з ними і цілої української громади, що очікує у своїх рядах нових активістів.

Це другий матуральний бенкет з забавою, що був задуманий як спільний загальний всіх українознавчих шкіл Торонто. Правда нові думки й ідеї часто приймаються поволі, бо як перший, так і другий, хоч відбулися успішно, у гарній родинній атмосфері, в українському чудовому і модерному Домі, не зміг, з невідгаданих причин, зібрати всіх цьогорічних матурантів. А шкода!

В. Дідюк

У Львові...

(Закінчення зі стор. 1)

чістю наші мистці". — вітала М. Майорчук А. Оленську.

Успіх цієї першої виставки був у привітанні, у зацікавленні нею та численних глядачах. А. Оленська виступила на львівській телевізійній програмі, про цю виставку мають вкоротці появитися статті у мистецьких українських журналах і вже йдуть заходи щодо черговї можливости показання її картин.

Крім цього А. Оленська розповідає нам, що вона не думала лише про свої успіхи, але також полагоджувала справи вимінних мистецьких виставок до ЗСА та обговорила ці можливості із головою Спілки Художників у Львові Йосипом Садовським. Такі виставки мають бути пересувні щоб їх могла побачити публіка ЗСА і Канади і, якщо можливе, щоб виставки мистців з України відбулися також в американських чи канадських музеях. Це для пропаганди українського мистецтва конечне, — каже вона.

А. Оленська-Петришин належить саме до цієї категорії мистців, які виходять з українським мистецтвом поза наше гетто так, як про це стараються тепер в інших ділянках нашої культури, як ось, наприклад, у музиці, театрі чи танку. Все це конечне для України і можна тільки радіти, що маємо щораз більше пропагаторів ідеї виходу у широкий світ.

Національний Музей Українського Мистецтва.

Шановна пані Аркадіє!

З великим задоволенням оглянула Вашу виставку, яка відкрила перед мною чарівний і новий таємничий світ кактусів Заходу, будять увагу, дивує, а часом і привабить колорит Ваших творів.

Дякую Вам і бажаю доброго здоров'я, дальших успіхів у творчій праці та нових зустрічей з Вами і Вашим доробком на Україні і, зокрема, у Львові.

З повагою — Оксана Гриців, зав. відділом наукової пропаганди мистецтва Національного музею у Львові 14.VI.1990.

Один з вписів у пропам'ятну книжку.

Синьо-...

(Закінчення зі стор. 2)

рів. До речі, вже в другій половині дня трудовий конфлікт транспортників було улагоджено — депутати визнали вимоги страйкарів цілком законними і зажадали від адміністрації трамвайно-тролейбусного управління задовольнити всі пункти вимог, що стосуються підвищення заробітної платні, пенсійного забезпечення і розв'язання житлової проблеми.

Та коли президія після короткої перерви почала знову розглядати питання символіки, знову ж таки повторився комуністичний „фокус" — із залі засідання „зникли" аж четверо депутатів-партократів. Знову — немає кворуму... А тим часом біля святої Софії відбувся Молебень і освячення національного прапора, на Хрещатику перед міською радою зібралися в очікуванні підняття прапора десятки тисяч людей. Вирував мітинг. Промовці, серед яких виступали народні депутати України Вячеслав Чорновіл, Степан Хмара, Михайло Горинь, Лариса Скорик, Іван Заєць, Олесь Шевченко, Лесь Танюк та інші щиро вітали киян з великим святом — всенародним поверненням до Києва синьо-жовтого національного прапора, герба тризуба, гимну „Ще не вмерла України". Було вирішено підняти прапор, незалежно від того, чи збереться горезвісний кворум, який узаконить національну символіку.

І в той час, коли, здавалося б, було вже втрачено надію на те, що президія збереться у повному складі і прапор буде піднято на законній до найменших формальностей підставі, народний депутат Сергій Головатий під овації понад 40,000 скупчення учасників торжества оголосив, що депутатам вдалося розшукати „втікачів" — членів президії і, нарешті, так довго очікувана ухвала про узаконення національної символіки в Києві прийнята!

І ось по щоглі, біля якої урочисто завмерли в почесній варті дівчата в національних строях та юнаки у формі запорізьких козаків та січових стрільців під гучні вигуки „Слава Україні!", „Хай живе Українська Самостійна Соборна Держава!", під шквал оплесків, що прокотилися Хрещатиком від краю до краю, повільно поплив угору синьо-жовтий стяг України. З неба впали теплі й ласкаві краплини дощу, і здавалося, то сам Господь освятив святою водою всенародне торжество. Затріпотів, засяяв над Києвом національний прапор, до якого народ України йшов крізь століття героїчної боротьби за волю. Звідси від столиці України національний прапор тріюмфально поширюватиметься по Україні, підноситись над всіми містами й селами 52-мільйонного народу до своєї державности.

Потужним акордом у цій ході національного самоутвердження залунав на весь Київ тисячоголосний гимн „Ще не вмерла Україна". І чи не в кожного, хто був присутній біля прапора, на очах зблиснули сльози радости.

Зустріч регенсбуржців

Сьома з черги зустріч-з'їзд колишніх регенсбуржців відбулася на Союзівці в днях 26-28-го травня під час вікенду з нагоди Дня Пам'яти. На відміну від попередніх з'їздів, що їх організували комітети або більші чи менші групи людей, цьогорічний з'їзд насправді підготовляла одна особа — Оксана Теодорович. Тим більша їй честь і подяка, бо з'їзд удався на славу! Мав він суто товариський характер, програма не була переповнена, але цікава і приємна, та було більше часу на оглядання знімок, товариські гутірки й спомини.

Учасники почали прибувати ще в п'ятницю по полудні. Розуміється, що першою приїхала Оксана і відразу прикрасила Союзівку написами і емблемами Регенсбургу. Над входом закрасувався привіт, а у вестибюлі — побільшена світлина першого з'їзду у 1959 році. Пізніше до неї долучилася ще величезна світлина Регенсбурзької гімназії, яку виконав і привіз Зенон Феща́к. Місце перед цими світлинами ніколи не пустувало...

Якийсь особливий, ніби передсвятковий настрій огорнув невелику групу учасників, що спонтанно зібралися у бібліотеці в п'ятницю ввечері та радісно й галасливо вітали прибуваючих.

А вже найбільший рух учинився у суботу, коли щоразу прибував хтось новий. В більшості учасники попередніх з'їздів швидко себе пізнавали й щиро віталися, а тих, хто давно не був або приїхав вперше, засипали питаннями й інформаціями про всіх і вся. Звичайно, траплялися і „курйози", коли комусь хвилево якраз „вилетіло з голови" потрібне ім'я, когось прийнято за іншу особу, когось із кимось переплутано чи перемішано кляси, хтось „на смерть" забув „незабутню" подію, хтось ніяк не міг пригадати колишню „симпатію", а комусь і самому не вірилося про власні колишні вчинки чи пригоди. 40 років — це довгий час і він залишив свої сліди. Всі ми не ті, що колись, але все-таки аж до болю таки ті самісінькі. Говоримо, перебиваємо один другого, поправляємо, доповнюємо факти, і деколи ніби втрачаємо почуття реальности. Чи це справді ми? Де поділися 40 років? Що було дійсністю, а що витвором уяви, мрією? Що спонукало нас знову з'їхатися? Відповідь на це дає оте незбагненне почуття близькости, рідности, той дивний зв'язок, що єднає нас і поміж собою і з нашою юністю. Тут ми якісь ніби інші, не такі, як у щоденному житті. Серед зливи обіймів, окликів і безконечних „а знаєш?.. а пам'ятаєш?.. а пригадуєш?.. а де?.. а як?.." знову і знову повертаємося до світлин та пробуємо пов'язати теперішнє з колишнім. І тільки час від часу западе мовчанка, ніби ангел перелетить, і чиєсь тихеньке: „а його (чи її) вже нема". Засмутяться лиця, заіскриться в чиємусь оці сльозина, запече жаль, і згадаємо всіх тих, хто вже ніколи не прибуде на наші зустрічі. Війне смуток над схиленими головами, гостро відчується брак дорогих осіб, болем стиснеться уста, а вже за хвильку піднімаємо очі, бо ж у нашій пам'яті і в наших серцях вони завжди живі і вічно молоді.

Офіційно з'їзд відкрито біля 2-ої год. по полудні в бібліотеці. Привітав присутніх та проводив відкриттям Богдан Неганів. Коротко виступили: Микола Кавка від попереднього Комітету колишніх жителів Оселі Регенсбург; Михайло Бойко — в справі збірника „Регенсбург", якого залишилося всього кілька примірників і їх треба берегти для рідного краю, та в справі 1000-ліття церкви св. Віта в Регенсбурзі, яке припадає на 1995 рік, та наш обов'язок; Матвій Мелешко — одинокий з колишніх професорів та інші.

Ввечері відбувся бенкет, попереджений традиційними присмаками і напитками у „Веселці", де гуло і від веселого сміху і сумних розмов...

Бенкет відкрив Б. Неганів, привітавши всіх присутніх та віддавши шану всім померлим регенсбуржцям. Молитву та благословення вділив о. Шараневич. Письмові привіти прочитала Людмила Ярко-Почтар, усні передав Богдан Маланяк. Після вечері і „філософічної гуморески" Б. Неганіва програму перебрала оркестра Гірняка. Настоєва музика, гарно прибрана заля робили приємне і святкове враження. Спів членів оркестри та виступ Лізи Шашарівської-Чепіль додавали романтичности і люди бавилися, як колись.

В неділю Службу Божу відправив о. Шараневич. Пізніше був обід, спільна знимка, оглядання фільмів із теперішнього Регенсбургу, які зробили Богдан Маланяк і Володимир М'ялковський у січні цього року, та фільм „В боротьбі за гідність", за яким слідкуємо з великою увагою, хоч багато з нас уже бачили його на попередніх з'їздах. Та він для нас усе цікавий і ніби завжди новий...

Після вечері — ватра. Це вже теж традиція. Цим разом нас зібралось трохи менше і тому менше співалося пластових пісень. Може, менше співучі були, а, може, призабулися слова. Зате весело тріскотіла ватра, переплітаючись виступи, жарти й коломийки, а куль мінаційною точкою були три „Сороки", що, як давно колись, понад 40 років тому, накриті білими простиралами, виконали своє „молитву до магомета". Здавалося, що час таки повернув ся назад і присутні спонтанно підхопили приспів „джин бала, бала, бала". Тільки чому їх лише три, а з-під накривал блищать скла окулярів? Прислухаємось до слів:

Ми Сороки, нас лише три,
що на ватру тут прийшли...
Магомет, магомет,
за що нас Ти покарав,
чому нам пам'ять відобрав:
Боднарчук не є Масник,
а Неганів не артист...
Завтра всі вже від'їжджаєм
І сердечно Вас прощаєм...
Дай Оксані довго жити,
Другий з'їзд підготовити... і т.п.

Нагороджуємо наших талановитих і винахідливих „Сорок" теплими й щирими оплесками і в душі бажаємо затримати той чарівний час. Та ось уже звучить кінцеве „Ніч вже йде" і, взявшись за руки, прощаємось із дорогоцінним багаттям. Якісь притихлі й замріяні шукаємо в темноті стежки та поспішаємо до „Веселки" на концерт.

Виконавець Гриць Гриновець, хлопець зі Львова, зачарував нас воїми піснями, музикою і віршами. Ловимо кожне його слово і дивуємось, і радієм, і глибоко переживаємо. Захоплено оплескуємо кожну точку. А потім ще довго сидимо, ділимося враженнями, чи просто слухаємо танцювальну музику в його ж виконанні, під яку ще дехто танцює.

В понеділок настрій вже був більш мінорний, приходить прощатись. Коротке закриття, яким проводить Богдан Маланяк. Слова дружби, признання, подяки і надії: зустрічаємось ще за два роки?! Оксана від зворушення не може говорити, лише притискає привезену Баб'юками книжечку-альбом з Регенсбургу. Знов обіймаємось, цілуємось і помалу роз'їжджаємось.

Цьогорічний з'їзд був успішним і приємним. До цього немало спричинилась прихильність, гостинність і справність управи й обслуги Союзівки. Головна особливість товариських з'їздів — це їхня своєрідна атмосфера, яку важко описати, її треба відчути.

Разом усіх учасників було біля 125-140 осіб. З-за кордону прибули: Ріта (Шульц) і Богдан Качмарі з Австралії, Юліян Віняр з Мадярщини Юрій Свириденко з родиною з Канади.

Привіти прислали: Ярослав Сербин, колишній посадник Оселі Регенсбург і голова Комітету колишніх жителів Оселі Регенсбург, Марія Голуб, Стефанія Нагірна, Юрій Яримович, Капела Бандуристів ім. Тараса Шевченка, Володимир Слободян і Таня Чубата-Слободян з Австралії, Омелян Слободян з Австралії, Анна Кульчицька- Бойцун з Торонто, Марійка Подолянка-Комарницька з Торонто, Квітослава Кушнір з Торонто, Люба Караван-Коломиєць з Чікаго, Слава Федьків-Букачевська з Едісон Н.Дж., Мар'яна Приходько-Задоянна з Ню Йорку.

Усно через Богдана Маланяка вітали: Володимир М'ялковський з Німеччини, Петро Балей і Олександер Рівний з Каліфорнії.

Душею з'їзду був таки Богдан Маланяк, який усьому надавав життя, руху і спонтанности. Він не тільки виготовив і висвітлив вартісні фільми, а й цілий час нас „бавив". Його енергія, бистроумність і вміння пов'язати колишнє з теперішнім, сумне з веселим, захоплювали, створювали і наснажували особливу настроєвість. То ж чи дивно, що його ідею зустрітися знову сприйняли з ентузіязмом?

Хоч і малі́є наша громада дух Регенсбургу ще живе у нас.

Людмила Ярко-Почтар